

Dom i Brixtofte-sagen (domsresume)

10-04-2007

Dom i Brixtofte-sagen

Resumé af præmisserne i Hillerød kriminalrets dom af 10. april 2 i straffesagen imod fhv. borgmester Peter Brixtofte og fhv. ordførende direktør Leif Frimand Jensen

Forhold 1.

Dette forhold, hvor alene Peter Brixtofte er tiltalt, vedrører påstået myndighedsmisbr i kommune i året 2001. De dele heraf, hvor tiltalte er fundet skyldig, er følgende:

Tiltalte har været ansvarlig for, at ca. 52 mill. kr. er brugt uden bevilling til opførelse såkaldte Team Danmark-bygning incl. et tennisanlæg. Retten har forkastet tiltaltes fo at FIH finansierede byggeriet som en del af Farum Park, og har lagt til grund, at tilta for byrådet og tilsynsrådet udtalte, at FIH finansierede byggeriet, talte imod bedre vi således holdt den rette sammenhæng skjult.

Tiltalte har skjult, at misforholdet mellem kommunens indtægter og udgifter stadig v kulminerende med et deficit på 339 mill. kr. for 2001, idet han særlig i generelle bem budgetforslag og regnskaber samt den under sagen mange gange fremhævede 25 års besmykkede udviklingen kraftigt.

Tiltalte har skjult, at likviditeten stadig svækkedes, og særlig at kassekreditreglen var siden i hvert fald 16. maj 2001, hvor han burde have ansøgt Indenrigs- og Sundhedsmin dispensation herfor.

Med hensyn til den specifikke tiltale imod Brixtofte for undladelse af at holde byråde økonomiudvalget underrettet om udviklingen i kommunens økonomi har retten fund skyldig med hensyn til tiden efter 1. oktober 2001, hvor flere byrådsmedlemmer stille mere indgående spørgsmål om udviklingen, og tiltalte ikke blot undlod at give de udb fyldestgørende oplysninger, men direkte vildledte økonomiudvalg og byråd. Særlig fi afgørende punkter vildledende økonomiske oversigt, afleveret til økonomiudvalget 15 2001, at måtte lægges tiltalte til last. Retten udgår herved fra, at det var tiltaltes moti uheldige udvikling i kommunens økonomi skjult under valgkampen 2001.

Med hensyn til tiltalen imod Brixtofte ved i forening med 17 navngivne byrådsmedlem undladt indgriben imod den uheldige udvikling i kommunens økonomi har retten ikk sag er ført, haft mulighed for at bedømme andre personers forhold end Brixtoftes. Re endvidere alene lagt tiltalte den manglende reaktion over for udviklingen i kommune til last, herunder særlig den manglende henvendelse til Indenrigs- og Sundhedsminis har derimod ikke anset tiltaltes forhold med hensyn til selve den dårlige udvikling i F kommunes økonomiske forhold som en strafbar overtrædelse.

Sammenfattende anses den del af forhold 1., der findes bevist, at udgøre myndighed efter straffelovens § 155, dog kun efter bestemmelsens første pkt., idet forsæt til at sk andre uberettiget fordel ikke findes bevist.

Forhold 2.

Dette forhold, hvor begge er tiltalte, omfatter a) den uberettigede optagelse af et lån e kassekredit hos FIH i april 2001 på 250 mill. kr., b) den uberettigede optagelse af et l Bank i december 2001 på 200 mill. kr., c) den uberettigede afhændelse af deponeret for ca. 94 mill. kr. i februar 2002.

Med hensyn til a) har tiltalte Brixtofte gjort gældende, at byrådets beslutning om at k kaserne indbefattede en bemyndigelse til finansiering, herunder ved lån, at der besto hvorefter forvaltningen og borgmesteren uden forelæggelse for byrådet kunne kassek (modsat lån), og at byrådets senere beslutning i februar 2002 om at tage hans redogø efterretning er ensbetydende med, at lånet skal betragtes som optaget af byrådet. Ret forkastet alle disse anbringender eller argumenter og lagt til grund særlig, at undlade forelægge lånoptagelsen for byrådet var en strafbar overtrædelse, også trods dettes t

beslutning om at købe kasernen, samt at den senere beslutning ikke annullerer den f overtrædelse. Retten har endvidere lagt til grund, at tiltalte Frimand Jensen har udført af de praktiske handlinger, herunder den igennem lang tid fastholdte vildledende bog lånet som salgsindtægt. Begge er fundne skyldige i overtrædelse af straffelovens § 155

Med hensyn til b) er det åbenbart og ubestridt, at de tiltalte - Brixtofte som initiativ Frimand Jensen med omfattende praktisk hjælp - i de sidste dage af december 200 lånet og hjemtog provenuet, ligesom det lægges til grund, at motivet til at udskyde lå til et byrådsmøde i januar 2002 var at fremtræde med bedre nøgletal over for Indenr Sundhedsministeriet, idet særlig kassekreditreglen ellers måtte anses overtrådt med forventelige konsekvens, at kommunen ville blive sat under administration. Retten h de tiltaltes argument, hvorefter byrådets vedtagelse af 15. januar 2002 om at optage l muligvis om at godkende den allerede foretagne optagelse - tiltalte Frimand Jensen ved ændring af mødereferatet til at sløre den rette sammenhæng - må sidestilles m optog lånet. Begge er fundne skyldige efter § 155, idet overtrædelsen på grund af mot henført til den strengere bestemmelse i 2. pkt.

Med hensyn til c) er begge frifundet, idet retten har fundet det betænkeligt at lægge t der består et krav om fastlåsning af de deponerede obligationer. I øvrigt er det tvivlso tiltalte Frimand Jensen har medvirket i dette forhold.

Forhold 3.

Dette forhold, hvori begge er tiltalte, principalt for mandatsvig, subsidiært for myndighedsnærbrug, mere subsidiært for grov forsømmelse, omfatter dels en skriftli 12,5 mill. kr. den 5. september 2001, dels en mundtlig garanti på ca. 36 mill. kr. i febr

Begge har erkendt at have underskrevet den første garanti, men at have betragtet det nødvendighed for at sikre byggeriet, dels en formalitet, idet garantien kun omfattede manglende plangrundlag og derfor ville bortfalde ca. 3 måneder efter, idet byrådet da garantien havde vedtaget at igangsætte lokalplansproceduren. Nykredit gør derimod gældende over for Farum kommune, at garantien havde et videregående formål og st

Medens retten ikke tager stilling til, om Nykredit i en eventuel borgerlig tvist mod ko ret i, at garantien fortsat består, kan det under straffesagen ikke afvises, at de tiltalte garantien ville bortfalde ved den forventede gennemførelse af lokalplanen. Da komm for tab under denne forudsætning var meget ringe, frifindes begge for mandatsvig.

Garantien var af flere grunde ulovlig, og særlig burde den have været forelagt byråde møde dagen før garantiens meddelelse. Ved desuagtet at meddele garantien på egen tiltalte Brixtofte gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155, myndighedsmi kun efter 1. pkt., medens tiltalte Frimand Jensen, der som højtstående embedsmand selvstændig pligt til at påse lovlig forvaltning, ved medunderskrivelsen har gjort sig sk forsømmelse efter straffelovens § 157.

Med hensyn til den påståede mundtlige garanti på ca. 36 mill. kr. findes det ikke bevi Brixtofte har lovet mere end at forelægge spørgsmålet for Indenrigs- og Sundhedsmi at tiltalte Frimand Jensen overhovedet har deltaget. Begge frifindes derefter.

Forhold 4.

Dette forhold, hvori alene Brixtofte er tiltalt, omfatter manglende indgriben over for Naturklagenævnets fire afgørelser, hvoraf to foreløbige og to endelige, i juli og august hvorefter byggetilladelsen vedrørende ungdomsboligerne ikke måtte udnyttes.

Retten har med forkastelse af tiltaltes hovedanbringende, hvorefter nævnets unnlade bruge selve ordet "forbud" eller "påbud" i de første to afgørelser skulle medføre, at de forelå en pligt for kommunen til indgriben efter Planlovens § 51, og at der efter de sen afgørelser måtte være en rimelig frist for kommunen til at overveje den nærmere frem for indgriben, lagt til grund, at allerede ved nævnets første, foreløbige afgørelser fore pligt, og at tiltalte som kommunalbestyrelsens formand burde have indgrebet selv og at afvente næste byrådsmøde. Da tiltaltes adfærd ikke omfattede positive handlinger passivitet, ligesom han havde grund til at forvente, at byrådet snarest ved vedtagelse lokalplan ville lovliggøre byggeriet, findes det overvejende betænkeligt at finde tiltalt myndighedsmisbrug, hvorfor han frifindes herfor og alene findes skyldig i grov forsø Kommunestyrelseslovens § 61.

Forhold 5.

Dette forhold, hvori begge er tiltalte, principalt for mandatsvig, subsidiært for myndighedsmisbrug, tiltalte Frimand Jensen mere subsidiært for grov forsømmelse, betaling af ca. 9 mill. kr. til Kay Wilhelmsen for den indledende del af arbejdet på Pal uagtet at kommunen ikke da var bygherre eller ejer, at bygherren Dansk Boligselskab da havde adkomst til grunden, at der ikke forelå byggetilladelse eller lokalplan, og at forelå bevilling i byrådet til betalingen.

Tiltalte Brixtofte har erkendt at have beordret betalingen, ligesom det er ubestridt, at Frimand Jensen har videregivet ordren. Brixtofte har gjort gældende at have handlet at afværge et erstatningskrav mod kommunen fra Kay Wilhelmsen eller Dansk Boligs Retten kan ikke udelukke, at der særlig ved Brixtoftes egen adfærd kan være skabt en forventning hos de nævnte parter, at et sådant krav kunne være opstået. Herefter find overvejende betænkeligt at antage formuetab for kommunen eller risiko herfor, hvor frifundet for mandatsvig. Derimod har Brixtofte ved at betale uden at søge bevilling i tilsidesat bevillingsreglerne, dels svækket kommunens forhandlingsposition ved at b forhånd, hvorefter han er fundet skyldig efter straffelovens § 155, 1. pkt.

Tiltalte Frimand Jensen burde efter sin position som højtstående embedsmand have Brixtofte mod umiddelbar betaling. Ved at undlade dette og tværtimod videregive ord gjort sig skyldig i grov forsømmelse efter straffelovens § 157.

Forhold 6.

Dette forhold, hvor begge er tiltalte for mandatsvig af særlig grov beskaffenhed, Brix 2.147.757 kr., Frimand Jensen for 1.245.538 kr., omfatter for Brixtoftes vedkommende Frimand Jensens vedkommende 71 restaurationsregninger fra 2001, fortrinsvis inde vin, i mindre grad anden fortæring, eller udgifter til rejser, som de tiltalte skal have la kommunen udrede, men som enten var kommunen fuldstændig uvedkommende - gælder de største, ikke de fleste forhold - eller på grund af deres omfang var komm uvedkommende. Anklagemyndigheden har i denne forbindelse dels fremhævet en ræ tilfældegrupper og enkeltregninger, hvor regningen ikke burde have været overvæltet kommunen, dels gjort gældende, at selvom et kommunalt formål ikke kan udelukkes kuvertpris på mere end 1.000 kr. gøres det overskydende beløb strafbart. Da den ma dokumentation ikke indeholder oplysning om antallet af deltagere, har anklagemynd forsøgt at beregne dette tal ud fra særlig antallet af middagsretter.

Forsvaret har gjort gældende, at der på grund af manglende nøjagtige regler om repræsentationsudgifter overhovedet ikke vil kunne straffes i dette forhold, at de om må anerkendes som kommunalt, at det i en række tilfælde ikke er bevist, at tiltalte Br overhovedet har været til stede og har bestemt særlig vinen, at Brixtofte ikke har vlds vinpriserne, som i restaurant Sepp har været nærmest ublu, at mange regninger ikke sikkerhed er betalt eller først er betalt af det nye styre i Farum kommune efter Brixto som borgmester, at Brixtofte kun i ganske få tilfælde har godkendt regningerne, og at anklagemyndighedens hjemmestrikkede 1.000 kr. regel mangler enhver hjemmel. Sæ tiltalte Frimand Jensen er gjort gældende, at han ikke kan straffes for den blotte delt fortæringen, idet han som embedsmand ikke kunne undslå sig for at komme, og at ha attestation eller godkendelse på en del af regningerne må betegnes som ren formalite bør bedømmes på anden måde end den påtegning, som på størstedelen af regninger Brixtoftes chauffør Mogens Laursen, som afgik ved døden i september 2001.

Retten har fundet, at der med føje er rejst tiltale for mandatsvig. Også gratis fortærin vinding i straffelovens forstand, ligesom den nedsatte deltagerpris for sponsorrejsern muliggjort ved kommunens betaling af en festmiddag på tre successive rejser, er såda Også vinding, som kommer andre til gode end de tiltalte selv, kan være strafbar. Rett grund, at tiltalte Brixtofte har været tilstede og som vært har bestemt særlig vinen i a hvor regningerne eller fremsendelsesskrivelserne til kommunen har været påregnede lign., i enkelte tilfælde uden sådan påtegning, hvor regningen var typisk for Brixtofte indeholde dyr vin og hans yndlingsretter, som stadig gik igen. Retten har endvidere e forklaringer fra restauratørerne lagt til grund, at Brixtofte kendte priserne, som han e forsøgte at få nedsat. Efter en særlig revisionsrapport lægges til grund, at så godt som regninger er betalt af kommunen; i de få tilfælde, hvor regningen er typisk for forhold fundet på de tiltaltes fælles kontor, men hvor regningen ikke bevisligt er betalt af kom først er betalt af denne efter Brixtoftes afgang, har retten alene straffet for forsøg på m hvilket bl.a. betyder, at erstatningspligt ikke pålægges for disse regningers vedkomm

Retten har anerkendt 1.000 kr.-kriteriet som et egnet udgangspunkt i de tilfælde -
- hvor der ikke kan afvises et lovligt formål med fortæringen, men denne har været u En kuvertpris på 1.000 kr. er så høj, at det er ubetænkeligt at lægge til grund, at hvad derudover, må være strafbart. Retten har dog indlagt en ekstra bagatelgrænse, idet d domfældt, hvor overskridelsen over 1.000 kr. pr. kuvert overstiger ca. 40% af regning Af denne grund er der frifundet for en stor del af underforholdene bilag 2, hvor en de

under alle omstændigheder var lovlig. Men hvor der er dømt, er der dømt for hele om begyndende ved 1.000 kr. Et tænkt eksempel: 10 deltagere, regning på 13.000 kr., 30 overskridelse, frifindelse, regning på 15.000 kr., 50% overskridelse, domfældelse for Retten har fulgt anklagemyndigheden med hensyn til kriterierne for antallet af deltag bemærkes, at hvis et lavt antal deltagere er søgt camoufleret ved, at en regning indeh 7 middagsretter er fremsendt til kommunen som "14 dagsarrangementer", lægges alle deltagere til grund, idet retten anser det for bevist, at Brixtofte gennem Mogens Laur Bregnerød Kro og restaurant Sepp om at skrive et så stort antal dagsarrangementer, derved så mindre opsigtsvækkende ud (for restaurant Brdr. Ox passede antallet af "dagsarrangementer" derimod med antallet af deltagere).

Med hensyn til de tilfældegrupper, hvor hele regningen anses kommunen uvedkomm retten særlig anset støtte til den professionelle sportsklub Farum Boldklub, hvor tiltalte var formand, som kommunen uvedkommende, og at tiltaltes anbringende, hvorefter møder på boldklubbens vegne betragtede sig selv som borgmester og ikke bestyrelses klubben, er forkastet. Udover møder i boldklubbens bestyrelse m.v. er udgifter på 63 tre sponsorrejser ved lokale sportsklubbers sponsoforeningers arrangementer i udla herunder særlig 411.800 kr. for tre middage, en pr. rejse, anset for kommunen uvedk disse forhold er også tiltalte Frimand Jensen, som påtegnede regningerne, anset skyl mandatsvig.

Medens fortæring ved møder med politikere fra alle partier anerkendes som kommun vedrørende, dog under hensyn til 1.000 kr. grænsen, er fortæring ved møder i Venstr byrådsgruppe og vælgerforening og møder med allierede partier - Det konservative og Dansk Folkeparti - anset som kommunen uvedkommende.

Udgifterne til folkefesten ved indvielsen af Farum Marina er som udgangspunkt aner kommunen vedkommende, men af de 260.000 kr., som festen kostede, vedrørte 155 servering af 26 flasker vin til ca. 6.000 kr. pr. flaske til borgmesterens eget bord, hvil betragtet som kommunen uvedkommende, således at tiltalte Brixtofte anses skyldig i for dette beløb.

Tiltalte Frimand Jensen har i praksis behandlet en væsentlig del af regningerne, hvor have vidst besked med forholdet. Hvor han har været tilstede eller direkte har påtegn regningerne, findes han som udgangspunkt skyldig i samme omfang som Brixtofte, i dog har frifundet i enkelte tilfælde, hvor han alene har været til stede, og en stor del a har været retmæssig.

I dette forhold er de tiltalte fundne skyldige i 31 tilfælde af mandatsvig til et samlet b 974.065 kr., Brixtofte derudover i 50 tilfælde af mandatsvig til 659.665 kr., således at beløb for ham beløber sig til 1.633.751 kr., hvortil endelig kommer for tiltalte Brixtoft forsøg af mandatsvig til 174.397 kr.

For begge anses forholdet som groft, jfr. straffelovens § 286, stk. 2.

Forhold 7.

Dette forhold, hvor begge er tiltalte for myndighedsmisbrug, omfatter urigtige og vild angivelser ved proceduren for attestation, godkendelse og bogføring af udgifter til for

De tiltalte har gjort gældende, at der ikke foreligger regler herfor, og tiltalte Frimand derudover, at ikke han, men økonomidirektøren var ansvarlig for området.

Retten har lagt til grund, at et meget stort antal af regningsmaterialet har været urigt direkte vildledende, og at dette i høj grad skyldes de tiltalte og særlig tiltalte Brixtofte det af ham initierede system med "dagsarrangementer". For tiltalte Frimand Jensen grund, at da han i praksis i høj grad var beskæftiget med dette område, selvom det ik en del af hans opgave, er også han ansvarlig for manglerne.

Brixtofte er fundet skyldig i myndighedsmisbrug efter straffelovens § 155, 2. pkt., ide kun kan have været at camouflere overtrædelserne under forhold 6., medens Frimand fundet skyldig i forsømmelse efter straffelovens § 157.

Forhold 8.

Dette forhold, hvor begge er tiltalte for myndighedsmisbrug, omfatter dels fjernelse a den såkaldte Compaggrund - i dette forhold er subsidiært rejst tiltale for overtræde Skovloven - dels betaling for denne og anden træfældning på Rørmosegaards jorde

af disse arealer Svend Petersen uden bevilling i byrådet ved forsætlig forsinkelse af k for Rørmosegaard på 32,5 mill. kr. med en dag for at udløse en ekstrabetaling på 325 unkladelse af at udfærdige refusionsopgørelse, hvorved Petersen uberettiget kunne o yderligere ca. 237.000 kr.

Med hensyn til træfældningen er lagt til grund, at de tiltalte har gennemført denne, o fældede træer var fredskov, men at det ikke kan udelukkes, at de på grund af fejlagtig fra egne embedsmænd kan have troet, at fredskovpligten på tidspunktet for træfældn ikke var opstået. Forholdet bedømmes for tiltalte Brixtofte som uagtsomt, hvorfor ha skyldig i overtrædelse af Skovloven, medens Frimand Jensen er frifundet.

Ved vedkommende embedsmands troværdige vidneforklaring og de tekniske beviser bevist, at Brixtofte har beordret ham til at betale de 32,5 mill. kr. for sent og straks be på 325.000 kr., og at Frimand Jensen har overværet denne ordre uden at gribe ind, h hans pligt som højtstående embedsmand. Dette forhold er for begge betragtet som myndighedsmisbrug.

Endvidere er det anset bevist, at begge tiltalte har medvirket til en beslutning om ikk udfærdige refusionsopgørelse, og at dette i lighed med beløbet på 325.000 kr. var tils udgøre betaling for træfældningen til Svend Petersen. Også dette er for begge bedøm myndighedsmisbrug.

De to tilfælde af myndighedsmisbrug er alene henførte under straffelovens § 155, 1. p retten ikke kan udelukke, at Svend Petersen havde krav på vederlag fra kommunen fo træfældningen og således ikke med sikkerhed har modtaget nogen uberettiget fordel

Strafudmåling, sagsomkostninger og erstatning.

Ved Hillerød kriminalrets dom af 20. juni 2006 fandtes begge tiltalte skyldige i mand særlig grov karakter med hensyn til 9 mill. kr. med tillæg af moms, i alt 11.250.000 k tiltalte Brixtofte idømtes fængsel i 2 år, tiltalte Frimand Jensen fængsel i 1 år 3 måne med en prøvetid på 2 år. For Brixtofte er dommen stadfæstet ved Østre Landsrets an februar 2007, medens Frimand Jensen ikke ankede dommen, der således for ham er Brixtofte har ansøgt om tredieinstansbevilling, men Procesbevillingsnævnet har endn dette spørgsmål. Herefter fastsættes straffen for Brixtofte under hensyn til princippe straffelovens § 89 uden direkte anvendelse af denne bestemmelse. For tiltalte Friman udmåles straffen som fælles straf jfr. straffelovens § 61, stk. 1.

Ved udmålingen vejer forhold 6., mandatsvig af særlig grov karakter, tungest for beg anden række myndighedsmisbrug under citering af straffelovens § 155, 2. pkt., for be b) og for Brixtofte derhos forhold 7. Endelig er de mange tilfælde af overtrædelse af s 155, 1. pkt., der hos tiltalte Brixtofte har afsløret en betydelig grad af magtfuldkomme uden betydning for strafudmålingen.

For begge er anset som skærpende omstændighed, at mange forhold er begåede af to straffelovens § 81 nr. 2), og i udførelse af offentlig tjeneste, § 81 nr. 7), hvilket gælder vægt for tiltalte Brixtofte, der som den forurettede kommunes borgmester havde den som kunne opnås ved demokratisk valg, i mindre grad for tiltalte Frimand Jensen, so en loyalitetskonflikt mellem sin pligt, som han så den, over for borgmesteren, og sine overordnede pligter over for Farum kommune. I mindre grad er for denne taget hens Brixtofte udøvede betydelige pres, dog ikke over for Frimand Jensen personlig. Den t gennemførelse medgåede tid er ikke anset som en formildende omstændighed, idet s fremmet mest muligt og dels det store forhold 1., dels de mange underforhold under nødvendigvis måtte tage tid..

Herefter er tiltalte Brixtofte idømt fængsel i 2 år, hvilket for ham betyder en samlet s sager på 4 års fængsel, medens tiltalte Frimand Jensen er idømt en fælles straf af fæn der ved en afvejning mellem på den ene side sagens alvor og straffens længde og på d de under sagen fremkomne oplysninger om hans meget dårlige helbredstilstand, her operation i sommeren 2006, er gjort betinget med en prøvetid på 2 år. For Brixtofte h af straffen kunnet gøres betinget.

Forsvarersakærerne beløber sig for tiltalte Brixtofte til 3.708.750 kr. og for tiltalte Fri til 2.853.250 kr., i begge tilfælde excl. moms 25%. Det pålægges Brixtofte er betale to de ham vedrørende omkostninger, Frimand Jensen én trediedel. Retten har herved t til, at begge er delvis frifundne, og for Frimand Jensen, at en stor del af domsforhand vedrørte forhold 4. og særlig forhold 1., hvor han ikke var tiltalt.

Revisionsomkostningerne beløber sig til 9.645.015 kr. for den af anklagemyndighede

erklæring, hvortil kommer 150.000 kr. for de af forsvaret antagne økonomer. Det på Brixtofte at betale en trediedel heraf, medens det ikke pålægges Frimand Jensen at b del. Retten har lagt vægt på, at 1.639.170 kr. af det store beløb skyldes den ekstra udg påførtes ved hans, som det viste sig, på det nærmeste udsigtsløse anbringende om, at ikke havde betalt restaurationsregningerne.

De tiltalte er idømt erstatning over for Farum kommune svarende til domfældelsen f mandatsvig i forhold 6., d.v.s. 974.066 kr. solidarisk for begge og derudover 659.665 Brixtofte alene, således at det samlede erstatningsansvar for ham andrager 1.633.731

Peter Garde